

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 3574/2023
04.06.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Марко Јоксић, адвокат из ..., против туженог „Adria Media Group“ д.о.о. Београд, чији су пуномоћници Александар Петровић и Бранислав Глогоњац, адвокати из ..., ради поништаја решења о престанку радног односа и враћању на рад, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2163/21 од 04.03.2022. године, у седници одржаној 04.06.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2163/21 од 04.03.2022. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 1992/17 од 17.09.2020. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев и поништено као незаконито решење туженог број .../17 од 30.03.2017. године и обавезан тужени да тужиоца врати на рад. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка од 251.250,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 2163/21 од 04.03.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена првостепена пресуда. Ставом другим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова поступка по жалби.

Против правоснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11...18/20) и оценио да је ревизија туженог неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Неосновани су ревизијски наводи да је другостепени суд учинио битну повреду из члана 374. став 1. у вези члана 8. ЗПП, с обзиром на то да је чињенично стање оно које је утврђено у првостепеној пресуди, као и наводи о учињеној битној повреди одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП имајући у виду да та битна повреда није прописана као ревизијски разлог у смислу члана 407. ЗПП. Супротно тврдњи ревидента, другостепени суд је у образложењу побијане пресуде оценио све битне жалбене наводе и навео разлоге које је узео у обзир по службеној дужности, па у другостепеном поступку није учињена ни битна повреда поступка из члана 374. став 1. у вези члана 396. став 1. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је засновао радни однос код туженог на основу уговора о раду од 10.09.2015. године ради обављања послова радног места уредника рубрике „...“ у организационој јединици MediaPublishing/„Espresso“. Тужени је са тужиоцем закључио и уговор о раду од 11.01.2017. године (пречишћен текст), коме је претходила измена уговорених услова рада, обзиром је код туженог дошло до организационих промена које се огледају у измени описа послова радног места на коме је тужилац запослен, описа средстава за рад која омогућава тужени и њихово коришћење, описа повреде радних обавеза и радне дисциплине и мерама за престанак радног односа, односно другим мерама које тужени може предузети у случају повреде радне обавезе и радне дисциплине. Тужилац је 26.01.2017. године доживео повреду на раду, тако што га је приликом излажења са посла, на углу Косовске и Влајковићеве улице, на пешачком прелазу ударило возило и том приликом је задобио повреду кука, грудног коша и карлице, након чега је био привремено спречен за рад. Оспореним решењем од 30.03.2017. године тужиоцу је отказан уговор о раду од 01.09.2015. године, јер је услед економских и организационих промена извршених код туженог, престала потреба за радом тужиоца, а није могло да му се обезбеди обављање других послова, односно оспособљавање за рад на другим пословима, нити друге мере у смислу члана 155. став 1. тачка 5. Закона о раду. У образложењу оспореног решења наведено је да је потреба за обављањем послова на које је тужилац распоређен престала услед економских и организационих промена код послодавца у складу са изменама Правилника о организацији и систематизацији послова од 16.03.2017. године, као и да тужиоцу није могао да се обезбеди други одговарајући посао код послодавца, нити су постојале могућности да му се обезбеди рад код другог послодавца, преквалификација или доквалификација за обављање других послова, нити рад на пословима са непуним радним временом. Тужиоцу је исплаћена отпремнина 10.04.2017. године у износу од 26.418,64 динара.

Тужени је дана 16.03.2017. године донео Одлуку о измени и допуни Правилника о организацији и систематизацији послова којим се у циљу рационализације трошкова и потребе за другачијом организацијом рада и пословања, а ради повећања ефикасности, економичности и рентабилности пословања туженог мења Правилник о организацији и систематизацији послова од 26.10.2016. године и од 09.01.2017. године, тако што се у организационој јединици Media Publishing/Espresso укидају послови радних места: уредник „life style“ и уредник „...“, а због тога што области које су покривале предметне рубрике, обухватају рубрике „Свет и регион“, те да послове уредника обављају главни и одговорни уредник и заменик главног и одговорног уредника у чијем је опису посла између осталог и обављање ових послова. Измене и допуне овог Правилника ступиле су на снагу осмог дана од дана објављивања на

огласној табли туженог 16.03.2017. године. Из извода сајта „Espresso.rs“ од 27.03.2017. године, утврђено је да је као уредник „...“ рубрике дана 27.03.2017. године означена ББ, запослена код туженог, на радном месту новинара дигиталног издања. Тужени је донео одлуку о вишку запослених од 27.03.2017. године којом је одређено да је тужилац запосленим за чијим радом је престала потреба и да представља вишак запослених, имајући у виду да је радно место уредника „...“ рубрике на којем је тужилац био распоређен укинута одлуком туженог од 16.03.2017. године. Након претрпљене повреде на раду услед које је привремено био спречен за рад, на тужиоца је утицано да прекине боловање и да се врати на рад.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су применом одредаба члана 179. став 5. тачка 1. и члана 185. став 1. Закона о раду закључили да је незаконито решење туженог о отказу уговора о раду тужиоца, налазећи да код туженог у време доношења оспореног решења о отказу није престала потреба за обављањем послова радног места уредника „...“ рубрике, те да у образложењу оспореног решења и у току поступка пред првостепеним судом тужени није доказао да је код туженог дошло до економских и организационих промена. Имајући у виду да је према извештају са сајта „Espresso.rs“ наведена рубрика најчитанија рубрика у оквиру тог сајта, а да су послове радног места, које је тужилац обављао, након измене акта о систематизацији, наставили фактички да обављају ББ и други запослени код туженог, оцењено је да се ради о очигледној злоупотреби права. При том посебно је цењена чињеница да је након закључења уговор о раду од 11.01.2017. године (пречишћен текст), затим повреде тужиоца 26.01.2017. године услед које је привремено био спречен за рад и да тужилац није могао да поступи по захтевима непосредних руководиоца да прекине боловање, у периоду од мање од два месеца иста та позиција је укинута одлуком туженог. Због тога је увојен тужбени захтев тужиоца, поништено решење туженог о отказу уговора о раду и обавезан тужени да га врати на рад.

По оцени Врховног суда неосновани су наводи ревизије туженог којима се правноснажна пресуда побија због погрешне примене материјалног права.

Према одредби члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду („Сл. Гласник РС“ бр. 24/05 ...113/17) запосленом може да престане радни однос ако за то постоји оправдан разлог који се односи на потребе послодавца и то ако услед технолошких, економских или организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла.

Према члану 24. став 2. Закона о раду, Правилником о организацији и систематизацији послова утврђују се организациони делови код послодавца, назив и опис послова, врста и степен захтеване стручне спреме, односно образовања и други посебни услови за рад на тим систематизованим пословима. Број и структура запослених који су потребни послодавцу за успешно пословање, односно број и структура запослених за чијим радом је престала потреба су у домену економске политике послодавца који у циљу рационализације, уштеде и других оправданих разлога сам креира и организује процес рада и одређује начин на који ће се обављати послови у оквиру одређених радних места, што све треба да буде садржано у новом акту или изменама или допунама акта о унутрашњој организацији и систематизацији послова. Следи изнетог, одлука послодавца од значаја на радноправни статус запослених и Правилник о организацији и систематизацији послова као и његове

измене и допуне као општи акт који делује према свим запосленима код послодавца, претходно мора бити објављен на огласној табли послодавца, јер објављивање представља материјалну претпоставку за његово ступање на правну снагу и дејство према запосленима како би били упознати са његовом садржином.

Дакле, овај отказни разлог односи се искључиво на потребе послодавца из законом предвиђених оправданих разлога, због којих уколико је престала потреба за обављањем одређеног посла, послодавац новим актом или изменама постојећег акта о систематизацији укида послове одређеног радног места које је запослени обављао. Уколико се одређени послови обављају од стране више извршилаца у складу са постојећом систематизацијом, смањење њиховог броја новом систематизацијом и утврђење вишка запослених, односно одређивање запосленог коме радни однос престаје, мора да буде извршено на основу одређених критеријума који искључују сваку произвољност. Када послови за којима и даље постоји потреба иако је радно место укинато, ти послови треба да буду садржани у новом акту о систематизацији исказани у опису послова неког другог радног места. С тим у вези имајући у виду природу овог отказног разлога, према члану 185. став 1. Закона о раду, околности под којима је запосленом престао радни однос треба да буду садржане у решењу о отказу уговора о раду, јер се његова законитост цени у складу са изнетим чињеничним основом, а на послодавцу је терет доказивања тих чињеница.

У конкретном случају, оспореним решењем је тужиоцу отказан уговор о раду применом члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду („Сл. Гласник РС“ бр. 24/05 ...113/17), због тога што је услед технолошких, економских и организационих потреба послодавца престала потреба за његовим радом, указивањем само на чињеницу да је измењен акт о систематизацији 16.03.2017. године, као довољан разлог да тужени донесе решење о престанку радног односа тужиоцу. Насупрот наводима ревизије, у смислу члана 185. став 1. Закона о раду, правилан је закључак нижестепених судова да је оспорено решење незаконито, налазећи да је паушално наведен разлог за отказ, само констатацијом да је услед економских и организационих промена извршених код туженог престала потреба за радом тужиоца без навођења конкретних чињеница и доказа који указују на то да је заиста дошло до одређених технолошких, економских и организационих промена код послодавца.

Наиме, суд не може ценити оправданост и целисходност организационих, технолошких и економских мера послодавца, нити одлуке послодавца о потребном броју радних места и броју запослених на неком радном месту. Међутим, решење о престанку радног односа из овог разлога, да би било законито, не може да садржи само позивање на ове законске разлоге без јасног образложења због чега су укинати послови радног места, односно у чему се састоје конкретне технолошке, економске или организационе промене које су код туженог довеле до престанка потребе за обављањем послова које је обављао тужилац, што је све у конкретном случају изостало, при том нарочито имајући у виду да укидање послова конкретног радног места није, нити може бити узрок, већ последица наведених промена.

С тим у вези, за наступање отказног разлога из наведене законске одредбе, релевантна је околност да ли је престала потреба за обављањем одређеног посла или је дошло до смањења обима посла, а не (само) да ли је укинато радно место у оквиру којих се обављају одређени послови.

Код утврђења да је послодавац послове укинутог радног места фактички поверио другим запосленима, а нарочито означавањем запослене ББ као уредника „...“ рубрике поводом текста на сајту „Espres.rs“ од 27.03.2017. године, које послове је до измене ака о систематизацији 16.03.2017. године обављао тужилац, то тужени, на коме је био терет доказивања у смислу члана 231. ЗПП, није доказао да је престала потреба за обављањем послова из описа претходно постојећег радног места на којима је тужилац био извршилац, а при том су изостале и релевантне околности и чињенице да су ти послови укинутог радног места, евентуално садржани у новом акту о систематизацији исказани у опису послова неког другог радног места. Следом изнетог, правилно је становиште другостепеног суда да послодавац не може запосленом отказати уговор о раду без навођења оправданих разлог са позивањем да је радно место истог укинуто и тиме стварањем услова да запослени буде проглашен вишком, а да се заиста не ради о престанку потребе за обављањем наведених послова, због чега су неосновани наводи ревизије о погрешној примени материјалног права.

Како је радни однос тужиоцу незаконито престао, то је основан његов захтев за реинтеграцију прописан одредбом члана 191. став 1. Закона о раду.

Правилно је донета одлука о трошковима поступка на основу члана 153. став 1. и 154. став 2. ЗПП.

Наводи ревизије туженог којима се указује на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање су без утицаја на одлучивање, имајући у виду да ревизија не може да се изјави због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, у смислу одредбе члана 407. став 2. Закона о парничном поступку, осим у случају из члана 403. став 2. тог Закона, што овде није случај.

На основу члана 414. став 1. ЗПП одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Мирјана Андријашевић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**